

Thuốc chích ngừa bệnh ho gà, bệnh bạch-hầu, bệnh uốn-ván, bệnh bại-liệt và phế-trực-trùng trẻ sơ-sinh Haemophilus loại B (cPDT Polio + Hib)

Các loại thuốc chích ngừa (các mũi chích ngừa hay mũi chích ngừa cho trẻ sơ-sinh) là cách tốt nhất để bảo-vệ chống lại sự nhiễm-trùng rất nghiêm-trọng. Hội Nhi-khoa Gia-nã-đại và Ủy-ban Cố-vấn Quốc-gia về Chích ngừa khuyến-khích mạnh-mẽ việc chích ngừa đều-đặn.

Thuốc chích ngừa cPDT Polio là loại thuốc chích ngừa năm loại bệnh trong cùng một mũi chích. Chữ ' cP ' là chữ tắt của thành-phần ho gà ' component pertussis ' mà cũng được gọi là ho gà vô tế-bào ' acellular pertussis ' tức ' aP '. Thế nên, đôi khi thuốc chích ngừa tổng-hợp này còn được gọi là thuốc chích ngừa ' DtaP Polio + Hib '. Thuốc ngừa bảo-vệ các trẻ em chống lại bệnh ho gà, bệnh bạch-hầu, bệnh uốn-ván, bệnh bại-liệt và những bệnh nghiêm-trọng chẳng hạn như bệnh viêm màng não do vi-trùng Hib (phế-trực-trùng cúm loại b) gây ra. Thuốc chích ngừa cPDT Polio và Hib cũng có sẵn để dùng chích riêng-rẽ. Luật-lệ đòi-hỏi phải có sự chích ngừa bệnh bạch-hầu, bệnh uốn-ván và bệnh bại-liệt cho mọi trẻ-em đang đi học tại tỉnh Ontario (trừ phi được miễn).

Bệnh ho gà là gì ?

Bệnh ho gà hay bệnh ho rũ-rượi là một bệnh nghiêm-trọng đặc-biệt nơi trẻ-em. Các trẻ-em mắc phải bệnh này có những cơn ho dữ-dội. Loại ho này có thể khiến chúng nôn mửa hay bị ngưng thở trong một thời-khoảng ngắn. Cơn ho có thể kéo dài hàng tuần và khiến trẻ bị khó-khăn khi ăn, uống , hay ngay cả khi thở nữa. Bệnh ho gà có thể gây ra những biến-chứng nghiêm-trọng. Bệnh viêm phổi có thể xảy ra cho nhiều hơn hai em trong số 10 em có bệnh ho gà. Bệnh ho gà cũng có thể gây ra tổn-hại não, động-kinh và làm chết. Những rắc-rối này xảy ra thường nhất cho các trẻ sơ-sinh. Bệnh ho gà rất dễ lây từ một người có bệnh cho những người khác qua việc ho hay hắt hơi.

Bệnh bạch-hầu là gì ?

Bệnh bạch-hầu là một bệnh nghiêm-trọng của mũi, cổ họng và da. Bệnh làm cho đau cổ, sốt và rét. Bệnh có thể gây biến-chứng khó thở, suy tim và tổn-hại thần-kinh. Cứ mỗi 10 người mắc bệnh thì bệnh bạch-hầu làm chết một người. Bệnh thường lây nhất cho những người khác qua việc ho và hắt hơi.

Bệnh uốn-ván là gì ?

Bệnh uốn-ván tức phong đòn gánh hay bệnh cứng hàm là một bệnh nghiêm-trọng có thể xảy ra khi đất có chứa vi-trùng bệnh uốn-ván đi vào trong một vết cắt trên làn da. Vi-trùng bệnh uốn-ván có ở khắp nơi, thường là ở trong đất, bụi và phân. Bệnh không lây từ người này sang người khác. Bệnh uốn-ván gây ra sự co-thắt của các bắp thịt ở cổ, trong cánh tay, chân, và bụng, và gây ra những cơn co-giật đau-đớn mạnh đến độ có thể làm gãy xương. Cứ mỗi 10 người mắc bệnh thì bệnh uốn-ván làm chết hai người, dù có được chữa-trị sớm.

Bệnh bại-liệt là gì ?

Bệnh bại-liệt là một bệnh nguy-hiểm người ta có thể mắc phải khi uống nước hay ăn thức ăn có vi-trùng bệnh bại-liệt bên trong. Bệnh cũng lây từ người này sang người khác. Loại bệnh này có thể gây sự tổn-hại thần-kinh và làm tê-liệt một người suốt cuộc đời. Bệnh có thể làm tê-liệt các bắp thịt dùng trong việc hít thở, nói, ăn và đi đứng. Bệnh cũng có thể làm chết người.

Bệnh do phế-trực-trùng ' cúm ' loại B (Hib) là gì ?

Mặc dù chữ ' cúm ' là một phần tên của chúng, vi-trùng Hib không gây ra bệnh cúm. Những sự nhiễm-trùng do vi-trùng Hib còn nghiêm-trọng hơn nhiều.

Trước khi thuốc chích ngừa Hib được dùng, thì vi-trùng Hib là một nguyên-nhân thông-thường của những sự nhiễm-trùng nghiêm-trọng trong trẻ-em. Vi-trùng Hib là nguyên-nhân thông-thường nhất của bệnh viêm màng não do khuẩn-nhiễm trong trẻ-em từ hai tháng đến năm tuổi. Bệnh viêm màng não là sự nhiễm-trùng nghiêm-trọng của chất dịch và của màng bọc bao-phủ tủy-sống. Viêm màng não có thể gây tổn-hại não, gây những rắc-rối về khả-năng học-hỏi và phát-triển, gây bệnh điếc và bệnh mù. Một em trong số 20 trẻ-em mắc bệnh viêm màng não có thể bị chết, và tình-trạng bị bất-lực nghiêm-trọng (tổn-hại thần-kinh, điếc) xảy ra khoảng 15 phần trăm.

Vi-trùng Hib cũng gây ra sự nhiễm-trùng nghiêm-trọng trong cổ họng gần thanh-quản. Sự nhiễm-trùng này gọi là viêm tiểu-thiệt epiglottitis. Điều này khiến cho trẻ thở khó-khăn. Vi-trùng Hib cũng có thể gây ra sự nhiễm-trùng buồng phổi (viêm phổi) và những sự nhiễm-trùng của xương và khớp.

Trẻ em dưới năm tuổi thì dễ mắc bệnh Hib hơn. Các trẻ-em ở các trung-tâm giữ trẻ lại còn dễ mắc bệnh hơn nữa. Vi-trùng Hib lây sang người khác qua việc ho và hắt-hơi.

Thuốc chích ngừa cPDT Polio + Hib bảo-vệ con trẻ của tôi hữu-hiệu đến mức nào ?

Khi thuốc chích ngừa cPDT Polio + Hib được tiêm đúng số mũi thuốc như đã đề-nghị, thì thuốc bảo-vệ 85 phần trăm số trẻ-em chống lại bệnh ho gà, trên 95 phần trăm số trẻ-em chống lại bệnh bạch-hầu, hầu như 100 phần trăm số trẻ-em chống lại bệnh uốn-ván, 99 phần trăm số trẻ-em chống lại bệnh bại-liệt và khoảng 95 phần trăm số trẻ-em chống lại sự nhiễm vi-trùng Hib nghiêm-trọng. Thuốc sẽ không ngừa được bệnh viêm màng não do những vi-trùng khác gây ra. Thuốc chích ngừa còn làm bệnh nhẹ đi ở những người có thể mắc bệnh.

Vào tuổi nào con trẻ của tôi cần được chích ngừa bằng thuốc chích ngừa cPDT Polio + Hib ?

Con trẻ của quý vị nên được chích mũi thuốc ngừa đầu-tiên vào lúc chúng được hai tháng. Chúng cần thêm ba mũi nữa vào lúc bốn tháng, sáu tháng và 18 tháng.

Thuốc chích ngừa cPDT Polio (không có thuốc ngừa Hib) được chích trước khi bắt đầu học lớp mẫu-giáo hay trường học. Đến khoảng 15 tuổi chúng sẽ nhận được một mũi tái chích ngừa chống lại bệnh uốn-ván, bệnh bạch-hầu và bệnh bại-liệt. Sau mũi thuốc tái chích ngừa này, cần phải có các liều thuốc tái chích ngừa chống lại bệnh uốn-ván và bệnh bạch-hầu mỗi 10 năm để được bảo-vệ liên-tục.

Nếu con em của tôi lỡ dịp chích thuốc ngừa thì sao ?

Con em của quý vị nên nhận mũi chích kế tiếp càng sớm càng tốt. Bác-sĩ của quý-vị sẽ nói cho quý-vị biết khi nào quý-vị trở lại để nhận những mũi chích khác. Nếu con em của quý vị không nhận được mũi chích đầu-tiên lúc hai tháng, thì bác-sĩ của quý vị sẽ đề-nghị một lịch-trình ' chích bù ' đặc-biệt.

Các trẻ-em từ 15 tháng đến năm tuổi mà chưa từng bao giờ được chích ngừa sẽ cần đến một mũi thuốc chích ngừa tổng-hợp cPDT Polio + Hib rồi sau đó các liều thuốc chích ngừa cPDT Polio thêm. Các trẻ-em từ năm tuổi trở lên không cần chích thuốc ngừa Hib cho nên chỉ có thuốc ngừa cPDT Polio là được dùng cho việc chích ngừa sơ-khởi của nhóm tuổi này. Bác-sĩ của quý-vị sẽ báo cho quý-vị biết cần những mũi thuốc chích ngừa loại nào.

Thuốc chích ngừa cPDT Polio + Hib có an-toàn không ?

Có. Các phản-ứng phụ nặng rất là hiếm. Bị đau nhẹ, bị sưng, và bị đỏ vài ngày là điều thường thấy tại chỗ mũi kim chích. Một vài trẻ-em có thể bị sốt, bị ban ngứa, ăn mất ngon, trở-nên khó-khăn hay ngày-ngật một đôi ngày sau khi được chích ngừa. Bác-sĩ của quý-vị có thể đề-nghị quý-vị cho con trẻ của mình dùng một loại thuốc gọi là acetaminophen để giảm đau và ngừa sốt.

Một phản-ứng phụ cực hiếm xảy ra cho chỉ một trong số mỗi một triệu trẻ-em được chích loại thuốc ngừa bệnh ho gà trước tháng bảy năm 1997, (gọi là thuốc chích ngừa toàn tế-bào ' whole cell ') là bệnh encephalopathy. Bệnh Encephalopathy , (tức chứng kích-động não, hay màng bọc não) gây ra một số các hội-chứng có thể bao gồm bệnh nhức đầu, bị cứng cổ, đổi tính-tình, lộn-xộn hay bực-dọc, hay rối-loạn lời nói. Những người nào bị phản-ứng phụ này hồi-phục hoàn-toàn trong một thời-gian rất ngắn , và không bị một tổn-hại vĩnh-viễn nào.

Loại thuốc chích ngừa mới hơn này (thuốc chích ngừa thành-phần ho gà cP) còn gây ra một số các phản-ứng phụ nhẹ ít hơn, và cơ-hội bị kích-động não sau khi chích thuốc ngừa này vẫn còn cực hiếm. Những sự lợi-ích của thuốc chích ngừa này lớn hơn các sự rủi-ro rất nhiều.

Đàn-bà đang có thai hay một người nào khác hoàn-toàn không có rủi-ro bị mắc bệnh từ một trẻ-em vừa mới được chích ngừa. **Quý vị nên luôn thảo-luận với bác-sĩ của quý vị về những điều ích-lợi và rủi-ro của bất-kỳ loại thuốc chích ngừa nào.**

Khi nào thì tôi nên gọi cho bác-sĩ của tôi ?

Quý vị nên gọi cho bác-sĩ của mình khi thấy con trẻ của quý-vị có bất-kỳ một trong những triệu-chứng sau đây trong vòng ba ngày sau khi được chích ngừa :

- Sốt cao (trên 40 độ C hay 104 độ F)
- Khóc suốt hơn ba giờ đồng-hồ
- Bị co giật hay động-kinh
- Da tái nhợt và bị chóng mặt nặng
- Nổi mào-đay
- Mắt hay miệng bị sưng
- Bị khó thở
- Những triệu-chứng nghiêm-trọng khác.

Những ai không nên chích thuốc ngừa cPDT Polio + Hib ?

Bác-sĩ có thể quyết-định không chích cho con trẻ của quý-vị mũi thuốc ngừa hay có thể cho chích thuốc ngừa khác nếu con trẻ của quý-vị có :

- Sốt cao hay bị nhiễm-trùng nặng hơn một cơn cảm lạnh thường
- Bị dị-ứng mãnh-liệt với thuốc trụ-sinh tên là neomycin hay polymyxin B
- Phản-ứng loại dị-ứng (anaphylaxis) trầm-trọng đối với thuốc chích ngừa cPDT Polio + Hib
- Phản-ứng loại dị-ứng mãnh-liệt đối với bất-kỳ thành-phần nào của thuốc chích ngừa.

Nếu tôi có bất-kỳ câu hỏi nào thêm về thuốc chích ngừa cPDT Polio + Hib thì tôi nên nói chuyện với ai ?

Xin quý vị nói chuyện với bác-sĩ của mình, hay gọi cho phòng y-tế công-cộng địa-phương để biết thêm chi-tiết.

Sổ ghi-chép lần chích ngừa

Sau khi con trẻ của quý-vị được chích ngừa bất-kỳ loại gì, quý vị phải chắc-chắn rằng bác-sĩ có cập-nhật-hóa Thẻ chích ngừa cá-nhân màu vàng. Quý vị sẽ cần phải cung-cấp chi-tiết này cho đơn-vị y-tế địa-phương khi con trẻ của quý-vị vào trường. Xin quý vị cất giữ thẻ ấy ở một nơi an-toàn!